

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА:

***минуле, сучасне,
шляхи розвитку***

Збірник наукових праць

*Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету*

**Випуск 19
У 2-х т. Том I**

Засновано у 2000 році

Рівне – 2013

ББК 63.3(4Укр)-7
У45
УДК 94(477)

Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку : зб. наук. пр. : наук. зап. Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту. – Вип. 19. Т. 1 / упоряд. В. Г. Виткалов ; редкол.: А. Г. Баканурський, Я. В. Бондарчук, С. В. Виткалов та ін. ; наук.-бібліогр. редагування наукової бібліотеки РДГУ. – Рівне : РДГУ, 2013. – 348 с.

У збірнику вміщено статті науковців вищих навчальних закладів, присвячені розгляду історико-мистецької проблематики переважно західноукраїнських теренів. Певна частина матеріалу висвітлює різнобічні грані теоретико-методологічних проблем українського мистецтва. Окремий розділ складають повідомлення, огляди та рецензії.

Для науковців, студентів, аспірантів та усіх тих, хто цікавиться вітчизняною історико-мистецькою спадщиною.

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Виткалов В.Г.** – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри культурології Рівненського державного гуманітарного університету

Баканурський А.Г. – доктор мистецтвознавства, професор (Одеса)
Виткалов С.В. – кандидат мистецтвознавства, доцент (Рівне),
відповідальний секретар
Горпенко В.Г. – доктор мистецтвознавства, професор (Київ)
Захарчук-Чугай Р.В. – доктор мистецтвознавства, професор (Київ)
Іваницький А.І. – доктор мистецтвознавства, професор (Київ)
Кияновська Л.О. – доктор мистецтвознавства, професор (Львів)
Овсійчук В.А. – доктор мистецтвознавства, професор (Київ)
Постоловський Р.М. – кандидат історичних наук, професор (Рівне)
Ричков П.А. – доктор архітектури, професор (Рівне)
Супрун-Яремко Н.О. – доктор мистецтвознавства, професор (Рівне)
Троян С.С. – доктор історичних наук, професор (Рівне)
Федорук О.К. – доктор мистецтвознавства, професор (Київ)
Стоколос Н.Г. – доктор історичних наук, професор (Рівне)
Жилюк С.І. – доктор історичних наук, професор (Рівне)

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
КВ № 15560-4032 Р. Зареєстровано Міністерством юстиції України,
наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.*

Упорядник: проф. **Виткалов В.Г.**

Науково-бібліографічне редагування: **наукова бібліотека РДГУ**

Рецензент: **Афанасьєв Ю.Л.** – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри образотворчого мистецтва і дизайну Київського університету ім. Б.Грінченка

Друкується за рішенням вченої ради РДГУ (протокол № 4 від 29 листопада 2013 р.)

Редакційна колегія не завжди поділяє точку зору авторів.

Збірник зареєстрований Президією ВАК України як фахове видання з проблем мистецтвознавства (постанова № 2409/2 від 9.02.2000 р.) і перереєстрований як фахове видання з культурології (постанова № 1-05/5 від 18.11.2009 р.) та мистецтвознавства (постанова № 1-05/4 від 14.10.2009 р.)

ISBN 978–966–8424–76–2

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2013

Ключевые слова: національна культура, музикальне мистецтво, українська естрада, художественно-естетическі стилі, виконавські школи, національні традиції.

Надійшла до редакції 12.11.2013 р.

УДК 78.035(477)

Н.-М. П.Фарина

УКРАЇНСЬКА ЕСТРАДНА МУЗИКА В НАЦІОНАЛЬНОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ

Музичне життя в Україні сьогодні надзвичайно строкате, проте вітчизняний соціокультурний простір все більше насичується популярною, розважальною музикою в усіх її виявах. Сама ж популярна музика – нескінченна, вона завжди в русі, в плінних, примхливих, непередбачуваних змінах, як у межах жанрів, що вже визначилися, так і в тих, що народжуються.

Роль естрадної популярної музики в наші дні незмінно зростає. Чи не свідчить це про те, що вона стала виразником «емоційного профілю», так би мовити, конкретної людини і епохи загалом. Тому теоретичне осмислення феномена на сучасному етапі є вкрай актуальним.

Вивчення феномену естрадної музики як вітчизняними, так і зарубіжними дослідниками багате досить вагомими науковими здобутками. Так популярна музика радянської доби досліджувалася в контексті панівного методу соціалістичного реалізму (П.Гуревич, Ю.Давидов, В.Молчанов та ін.). Цього часу в музикознавстві з'являється нове поняття «масова музика» (А.Сохор), яке визначає явище як таке, що орієнтоване на широке коло слухачів, котрі не мають спеціальної музичної підготовки, відтак кваліфікуючи його не естетичним, а соціально-побутовим феноменом, динаміка розвитку якого підпорядковується насамперед соціальним законам.

До цієї сфери музичного мистецтва, на думку вченого, належать естрадні пісні, фольклор, інструментальна оркестрова й біт-музика з репертуару тогочасних гітарних вокально-інструментальних ансамблів (ВІА) [5; 235]. Виходячи з протиставлення професійної композиторської творчості та фольклору окреслює жанрові та видові межі масової музики В.Конен [2; 16]. Як естетичний феномен, масову музику досліджують Г.Ашин, А.Мідлер [1; 114]. Окремі дослідники (А.Попов і ін.) працюють над проблемою негативного впливу цієї музики на сучасну соціальну дійсність [3; 46].

Деякі аспекти, що так чи так стосуються досліджуваного нами явища піднімаються Є.Басалаєвою, С.Бондаренком, В.Галегою, О.Євтушенком, В.Коскіним, К.Лебедевою, Ю.Мищенко, М.Поплавським, І.Прядком, К.Рильовим, К.Стеценком та ін. Актуальним проблемам української естради присвячують свої сторінки спеціалізовані періодичні видання: бюлетень «Шоу-бізнес», журнал «Галас», газета «Музичний тиждень «Територія А». Кожні два роки виходить друком каталог «Музичний реєстр України».

Зосередимо увагу на проблемі побутування української сучасної естрадної музики.

Сучасні традиції естрадного музикування в Україні започатковуються на зламі 60-70-х років ХХ століття. Музичними емблемами цього часу у популярній українській музиці стали, з одного боку «Червона рута» В.Івасюка, з іншого – «Ой летіли дикі гуси» І.Поклада на слова Ю.Рибчинського у виконанні Н.Матвієнко. «Не питай мене даремно про мою любов...» розлягалася з радіоприймачів, і це був крик душі, те, що рвалося, шукало виходу, трансформувалося в мелодію одкровення.

У той період промовисто заявляють про себе уславлені сьогодні митці С.Ротару, В.Зінкевич та Н.Яремчук, імена яких стали для України й не тільки для неї уособленням чистої української душі, щирості почуттів, одвічної безпосередності та вільного духу. Їхня

творчість, «проростаючи» із чистих джерельних витоків свого народу, що природно сповнений естетизмом, ліризмом, емоційною чутливістю (кордоцентричністю), індивідуалізмом, волелюбністю, демократизмом, шанобливим ставленням до природи й ін., вражала своєю простотою і стала, хоч і опосередковано, все ж яскравим виразником тих життєвих смислів, на яких виховувалося не одне покоління українців.

Креативними носіями сучасного естрадно-пісенного надбання є низка творчих музичних формацій, які новітніми засобами музичної виразності намагаються трактувати життєві смисли сьогодення. Що така новітня мова є зрозумілою, свідчить приклад творчої діяльності популярної групи в Україні «Воплі Водоплясова», виступи якої хвилюють не тільки нашого українського слухача, а й численну аудиторію Заходу. Гурт «ВВ» має високу популярність серед швейцарської, бельгійської та французької публіки. Сьогодні цей творчий колектив – один з найпопулярніших у світі українських рок-гуртів, що дає до 200 концертів на рік і, за словами відомого російського журналіста А.Троїцького, «став еталоном «живо-концертного» східнослов'янського рок-бенда, і еталоном досі неперевершеним».

На небосхилі кінця 80-початку 90-х ХХ ст. з'являються відомі й знакові музичні формації «Мертвий півень», «Океан Ельзи», «Кому вниз», «Брати Гадюкіни», «Піккардійська терція» та ін. Львівський гурт «Мертвий півень» отримав своє перше визнання серед критиків та слухачів на фестивалях «Вивих» у Львові (1990 р.), де виступив уперше, та «Червона Рута» у Запоріжжі (1991 р.). Упродовж 90-х рр. «МП» активно гастролює в Україні та за кордоном (Польща, Франція, Німеччина, Чехія, Словаччина, Австрія). Свою творчість група тісно пов'язує з поезією Т.Шевченка, М.Рильського, І.Калинця, Н.Білоцерківець, О.Лишеги, В.Неборака, О.Ірванця, Ю.Андруховича, Ю.Позаяка, С.Жадана. Культовий український рок-гурт «Океан Ельзи» визнаний публікою та критиками найкращим рок-гуртом та найкращим live-гуртом СНД та Східної Європи. Рок-гурт «Кому Вниз» також за час свого існування набув статусу культового. Колектив є особливим для вітчизняної музики за стилем виконання та глибинною семіотикою текстів. В останні роки критики ідентифікують творчість цієї музичної формації як фольк-готику. Арт-простір 90-х був яскраво осяяний творчістю і ще однієї знакової української рок-групи «Брати Гадюкіни» («Гади»), яка поєднуючи найрізноманітніші стилі сучасного музичного виконавства: фанк, блюз, рок-н-рол, регі, стала однією із символів української рок-музики. Своєю унікальністю й неповторністю в українському культурному просторі відзначається лауреат Національної премії України ім. Т.Шевченка львівська акапельна формація «Піккардійська терція», колектив настрою і справжнього українського духу, сповненого неперевершеною креативністю, правдивістю, чесністю та майстерністю виконавства.

Флагмани сучасної естради в Україні Т.Петриненко, В.Зінкевич, І.Бобул, Р.Лижичко, О.Пономарьов, А.Попова, С.Гіга, П.Табаков й ін. також впевнено тримають «фарватер» свого поступу в напрямі продукування естетики високого вокального музикування, що на сучасному етапі є гідним надбанням нашої національної музичної культури і гадаємо стане достойним посланням у майбутнє.

В умовах розгортання нового етапу духовного відродження українського народу зростає значення сучасної популярної естрадної музики у пропаганді національних культурних цінностей. Водночас в процесі «масовізації» цього виду мистецтва можливе і навіть неминуче певне зниження якості видатних культурних творів. Тим більше, що в останній час масовість стала невід'ємною характеристикою багатьох соціальних процесів, вона спостерігається в різних галузях соціально-економічного і культурного життя.

Масова музика уявляється нам як амбівалентне явище, що поєднує ознаки професійної музики та фольклору. Її поширення пов'язане, з одного боку, з виконанням функції об'єднання, «усуспільнення» почуттів людей як найбільш демократичного та впливового в соціальному сенсі виду музики. З іншого боку, саме масове суспільство має потребу в мистецтві, здатному оперативно реагувати на безперервне зростання та змінюваність його запитів.

Хоч роль естрадної музики в наші дні незмінно зростає, численні жанри класичної національної музичної творчості, що мають давні витoki, витримали випробування часом і

дійшли до наших днів, займають ключові в українському соціокультурному просторі. Це насамперед творчість всесвітньо відомих М.Березовського, Д.Бортнянського та А.Веделя, а також творчість представників нової епохи К.Стеценка, М.Леонтовича, О.Кошиця, П.Козицького, Я.Яциневича та ін., що творили в рамках особливостей національного стилю, витоки якого сягали глибин музичного фольклору.

Сучасні композитори – Б.Фільц, В.Сільвестров, М.Скорик, Л.Дичко, Є.Станкович, Ю.Алжнєв, В.Степурко, М.Шух, О.Яківчук, В.Зубицький, В.Камінський, І.Щербаков, Г.Гаврилець, В.Рунчак, М.Дацко, В.Польова та ін. – гідно продовжують традиції своїх попередників, проте засобами сучасної гармонічної мови, застосовуючи найрізноманітніші види сучасної композиторської техніки. Музично-діалектична «стихія» сучасної академічної музики у безперервній динаміці розвитку. Вона не є простою і доступною для загалу, адже потребує від реципієнта підготовленості та освіченості. У цьому сенсі популярна естрадна музика має виконувати важливу культурну місію: готувати слухача до сприйняття академічної, складної, причому не тільки сучасної, але й давньої музики. Парадоксально, але саме рок-музика у Європі викликала в 70-ті роки нову небувалу цікавість молоді до творчості Баха і Моцарта. Чому ж тоді пісні І.Поклада, В.Івасюка, П.Майбороди, М.Мозгового та багатьох ін. сучасних піснярів не можуть спонукати слухача до пізнання творчості М.Березовського, Д.Бортнянського, А.Веделя, М.Лисенка, М.Леонтовича, К.Стеценка, Д.Січинського, О.Кошиця, С.Людкевича, М.Колесси, А.Кос-Анатольського та багатьох інших композиторів-класиків?

Проте, дуже часто чуємо з засобів масової інформації сучасну популярну музику, яка за ключовими параметрами жанру не витримує критики. Низькопробні літературно-поетичні тексти, що «лягають» в основу примітивного музичного матеріалу, а рівень їх виконання – насторожують.

Така «індустрія» іменується на сучасному етапі шоу-бізнесом. Ключовими ж ознаками шоу-бізнесу є найперше одержання прибутку, видовище, масовість та популярність [1; 8]. Базовими ж складовими інфраструктури шоу-бізнесу, що забезпечують його життєдіяльність, є нічні клуби, концерти, виконавські заходи закритого типу («культурне обслуговування» днів народження та ін. подій приватного життя представників економічної чи політичної еліти), випуск CD, аудіо- та відео носіїв, участь в публічній політиці тощо.

Не важко помітити, що сфера цієї діяльності не переобтяжена ознаками, які б найменшою мірою граничили з творчістю мистецького рівня її вияву. Яку ж сторону зайняти у цій ситуації, що склалася з точки зору активної життєвої позиції не тільки експерта, а й пересічної, звичайної людини.

На нашу думку, на будь-які соціальні прояви спільнота, або ж її представники мають реагувати адекватно ситуації, тобто на біле казати біле, а на чорне – чорне. І не втомлюватися від цієї риторики, кожен на своєму рівні, сподіваючись на правдивість і силу народної мудрості «вода камінь точить». За таких умов активуються імпульси відцентрової сили, які й викинуть увесь негатив, що накопичувався роками й десятиліттями у небуття, укріпивши те цінніше, що проростає з класичного й плекає високий професіоналізм та щирі правдивість. Криється ж останнє передусім у передісторії, що сягає глибин минулих століть. Так багатющий пласт української народної пісні використовували як животворчий струмінь, композитори класичної музики світового рівня. Скажімо, «шлягер» XVIII- початку XIX століття «Їхав козак за Дунай» С.Климовського – твір, що підкоривши більшість європейських країн, зафіксований і як шотландська народна пісня. Більше того, її обробку для фортепіано зробив Людвіг ван Бетховен. В Японії і зараз популярний український романс «Взяв би я бандуру». І подібних прикладів безліч. Не можна забувати і те, що Україна дала світові геніїв Д.Бортнянського, М.Березовського, А.Веделя, класиків П.Чайковського, М.Лисенка, І.Стравінського, «золотих голосів» С.Крушельницьку, І.Козловського, А.Солов'яненка, Є.Мірошніченко, мистецтво яких полонило світ. Увесь цей пласт музичної культури і породив українську сучасну естрадну музику, яка, у свою чергу, покликана формувати інтерес і цікавість сучасника до глибокої академічної музики

найрізноманітніших жанрів, адже музика – «більш високе одкровення, навіть вище, ніж будь-яка мудрість і філософія» [4; 116]. Вона, як будь-яке інше мистецтво, доходить до серця через думку і будить думку через серце. Часто завдяки своїй глибині й безпосередності музика виступає першим симптомом тих прагнень і схильностей, які згодом переходять у слова, а потім і дію.

Список використаної літератури

1. *Ашин Г.* В тисках духовного гнета: (Что популяризуют средства массовой информации США) / Г.Ашин, А.Мидлер. – М.: Мысль, 1986. – 253 с.
2. *Конен В.* Третий пласт. Новые массовые жанры в музыке XX века / В.Конен. – М.: Музыка, 1994. – 156 с.
3. *Попов А.* Социально-психологические, психологические, физиологические и биохимические аспекты влияния поп-музыки на молодежь / А.Попов // Музыка созидаящая и разрушающая / Сост. А.Лисенков. – М.: Сов. Россия, 1989. – С. 38-58.
4. *Саух П.* XX століття. Підсумки / П.Саух. – К. – Рівне, 2001 – С. 109-117.
5. *Сохор А.* О массовой музыке / А.Сохор // Вопросы социологии и эстетики музыки: Сб. ст. – Т. 1 / Сост. Ю.Капустин. – Л.: Сов. композитор, 1980. – С. 234-264.

Резюме

Аналізується проблема функціонування української естрадної музики та її зв'язок із жанрами академічної класичної музики.

Ключові слова: соціокультурний простір, популярна музика, естрадна музика, побутування української сучасної естрадної музики, новітні засоби музичної виразності, класична національна музична творчість.

Summary

Faryna N.-M. Ukrainian pop music in national sociocultural space

This article analyzes the problem of the functioning of Ukrainian pop music and its connection with the academic genre of classical music.

Key words: socio-cultural space, popular music, pop music, music, existence of Ukrainian modern pop music, musical structure, new means of musical expression, mass music, classical music national creativity.

Аннотация

Анализируется проблема функционирования украинской эстрадной музыки и ее связь с жанрами академической классической музыки.

Ключевые слова: соціокультурное пространство, популярная музыка, эстрадная музыка, украинская современная эстрадная музыка, новейшие средства музыкальной выразительности, классическое национальное музыкальное творчество.

Надійшла до редакції 15.11.2013 р.

УДК 78.05:304

Т.І. Сідлецька

ОСОБЛИВОСТІ МАСОВОЇ МУЗИКИ ЯК КУЛЬТУРНОГО Й СОЦІАЛЬНОГО ФЕНОМЕНА

У культурних процесах XX століття особливе місце належить масовій музиці. Розмаїття видів і жанрів зазначеного феномена утримує пріоритет у культурно-дозвілловому середовищі, засобах масової комунікації, концертній естраді. Однією з особливостей масової

ЗМІСТ

В.Г. Виткалов. Теоретико-прикладні питання функціонування української культури в наукових дослідженнях	3
---	---

Розділ І. ІСТОРИКО-МИСТЕЦЬКА СПАДЩИНА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВОГО КУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ

О.М. Воронцова. Ювелірні прикраси Zibellino як унікальний витвір декоративного мистецтва італійського ренесансу	7
О.Сопко. Художньо-образна виразність зображень у титулах рукописів Івана Югасевича	13
І.В. М'якота. Творчість Михайла Казаса у контексті естетичних та образно-стилістичних концепцій російського модерну	19
Г.С. Горох. Барокові риси партесного концерту (на прикладі хорового концерту «Век мой скончавається» з Київського зібрання)	27
Т.А. Степанчук. Естетика ренесансу у Волинській іконописній культурі: традиція та її сучасне осмислення	33
О.М. Басса. Історико-культурна ситуація в Західній Україні початку ХХ століття і розвиток камерно-вокального жанру	38
І.Л. Бермес. Просвітянські хорові гуртки в культурному піднесенні Східної Галичини (1868-1939)	45
А.В. Мудренко. Пісенно-танцювальний фольклор у виставах корифеїв українського театру (друга половина ХІХ – перша третина ХХ ст.)	52
Т.В. Майгур. Типологічні особливості художнього металу в архітектурі Поділля другої половини ХІХ – початку ХХ століть: проблеми збереження	57
А.А. Шульгіна. Шевченківська тематика у творчості перших українських операторів О.Калюжного та Б.Завелева у 1920-х рр.	63
Л.М. Білякович, К.П. Семенюк. Реформація жіночого костюма США ХІХ ст. на основі конвергенції суспільної думки з філософією прагматизму	71
М.Костельна. Локальна специфіка відображення етномотивів у колекціях дизайнерів українських Будинків моделей 1970-х років	77
І.М. Локичук. Художня професійна тканина м. Рівного крізь призму діяльності університетської майстерні	81
Г.В. Набокова. Розважальні програми на українському телебаченні як ігрові соціальні практики	85
Г.А. Чумаченко. Немолода поетика молодіжного кінопроекту «Україно, Goodbye!»	91

Ю.І. Марційчук. Зміни смислових акцентів у візуалізації образу Т.Г. Шевченка	96
І.Нискогуз. Засади етнохарактерності в творчості сучасних західноукраїнських композиторів	102
О.А. Мерлянова. Українські жіночі танці на оперно-балетній сцені	107
Т.С. Павлюк. Жанрово-стильова еволюція бального танцю ХХ століття	112
О.В. Супрун. Культурологічні параметри джазового мистецтва	120
В.М. Каєун. Художні особливості естрадного мистецтва України ХХ – початку ХХІ ст.	124
Н.-М. П.Фарина. Українська естрадна музика в національному соціокультурному просторі	130
Т.І. Сідлецька. Особливості масової музики як культурного й соціального феномена	133
С.М. Шумакова. Циркове мистецтво в аспекті міжкультурної толерантності діалогізма: цирковий фестиваль	138
А.І. Андрейканіч. Плакат: його види та жанри	143
В.А. Олійник. До проблеми вивчення української книжкової графіки кінця ХХ ст. (на матеріалах фондів музею книги і друкарства України)	148
Е.Білоус. Творчість Максима Дідика у контексті образно-пластичних пошуків представників Львівської школи художнього скла кінця ХХ – початку ХХІ ст.	155
А.В. Рудич. Розписи нижнього храму Свято-Іллінського чоловічого монастиря м. Одеси на честь святих преподобних Паїсія Величковського і Гавриїла Афонського	160
К.С. Акав. Караїмська кенаса: функція, архітектура, ритуальна атрибутика в колі літургійного церемоніалу	164
Л.В. Пасічник. Сучасне ювелірне мистецтво України: творчі пошуки та знахідки провідних майстрів Криму	171
Є.О. Котляр. Синагога емігрантів з міста Бережани в Нью-Йорку: образи «малої батьківщини» в Америці	176
В.А. Русавська. Художній світ української садиби в ХІХ столітті	183

Розділ II. ТЕОРЕТИКО-МИСТЕЦЬКІ АСПЕКТИ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Л.А. Корж-Радько. Безперервність розвитку законів композиції та універсальність композиційних прийомів	192
Н.О. Цейко. Функції поезії Лесі Українки у камерно-вокальних творах українських композиторів	197
І.Комаревич. Психотип Соломії Крушельницької та його вплив на індивідуальну художню манеру	203

В.Драганчук. Образ Оксани в опері В.Кирейка «Бояриня»: відчуття природної релігійності у ментальній характеристиці героїні (за драматичною поемою Лесі Українки)	210
Л.В. Ластовецька. «Жниварські пісні» для мішаного хору Миколи Ластовецького: спроба аналізу	215
З.І. Юзюк. Творчість Мирослава Скорика для фортепіанного дуету в педагогічному та концертному репертуарі піаністів	220
О.Ю. Масляєва. Еволюція жанрового інваріанту парафрази у фортепіанній музиці М.Скорика	226
О.І. Коменда. Рання творчість Олександра Козаренка: початок формування індивідуальності композитора і піаніста	232
О.П. Кушнірук. Рецепція мінімалізму у творчому доробку Олександра Щетинського	241
І.Г. Маринін. Тенденції розвитку акордеонно-баянного виконавства другої половини ХХ – початку ХХІ ст. (джерелознавчий аспект)	245
Т.О. Молчанова. Мистецтво піаніста-концертмейстера у соціокультурному контексті сучасності	250
І.В. Бабак. Психофізіологічні механізми гри піаніста а Prima Vista	255
Р.І. Безугла. Асиміляція концепту «гламур» в українській культурі	262
Г.О. Ніколаєва. «Одеський міф»: минуле та сьогодення	269
І.М. Харитон. Музика в культовій обрядовості української православної традиції	275
Л.М. Білозуб. Традиції церковного співу в Україні	280
О.М. Кириченко. Церковно-співоча практика та регентська освіта як складові розвитку сучасної української хорової культури	285
Л.Г. Руденко. Актуалізація традицій хору Київської духовної академії у практиці сучасних хорових колективів	289
Т.Л. Корнішева. Творчий компонент як складова професійної діяльності диригента	294
С.В. Виткалов. Митець у сучасному регіональному культурному соціумі: проблеми його функціонування	298

Розділ III. РЕЦЕНЗІЇ, ОГЛЯДИ, ПОВІДОМЛЕННЯ

Р.Й. Калин. Традиції Большого театру в Москві та українська вокальна школа: історичний аспект	304
М.Р. Телішевський. Оперна студія як складова виховання співака-професіонала	310

О.А. Шевченко. Перші друковані Школи гри для бандури в електронному каталозі відділу формування музичного фонду	316
Л.К. Костюк. Соціокультурний контекст становлення особистості митця: родовідні корені, дитинство і юність Георгія Косміади (1886-1967)	320
О. Мойсюк. Традиції народного ткацтва у творчості сучасних майстрів Житомирського Полісся	326
М.Ю. Ужинський. До визначення сутності професії звукорежисера в сучасному мистецтві	332
Відомості про авторів	338

TABLE OF CONTENTS

V.G. Vytkalov. The oretical-applying questions of Ukrainian culture functioning in researches 3

Chapter I. HISTORICAL AND ARTISTIC HERITAGE OF UKRAINE

IN THE CONTEXT OF THE WORLD CULTURE

<i>O.M. Vorontsova.</i> Zibellino jewelry as a unique piece of decorative art of Italian Renaissance	7
<i>O.Sopko.</i> Artistically-picturesque expressiveness of images in the titles of manuscripts of Ivan Yuhasevych	13
<i>I.V. M'yakota.</i> Works by Mykhailo Kazas in the context of aesthetic and figurative and stylistic concepts of the Russian Art Nouveau	19
<i>G.S. Gorokh.</i> Baroque in many-voiced concert (on the example of concert of «My life is ending» from Kyiv collection)	27
<i>T.A. Stepanchuk.</i> Aesthetics of Renaissance in Volyn icon-painting culture: tradition and its modern comprehension	33
<i>O.M. Bassa.</i> Historical and cultural situation in Western Ukraine on the beginning of XX century and the development of chamber and vocal genres	38
<i>I.L. Bermes.</i> Educative choral groups in the cultural development of Eastern Galicia (1868-1939)	45
<i>A.V. Mudrenko.</i> The song and dance folklore in the performances of the Ukrainian theater coryphaeus (the second half of XIX – the first third of XX century)	52
<i>T.V. Maigur.</i> Typological features of artistic metal of Podillya architecture of the second half of XIX – to beginning of XX century: problems of maintenance	57
<i>A.A. Shulgina.</i> Taras Shevchenko's theme in the works of the first Ukrainian cameramen O.Kalyuzhnui and B.Zavelyev in 1920 th	63
<i>L.M. Bilyakovych, K.P. Semenyuk.</i> Reformation of a woman suit of USA in XIX century on the basis of convergence of public idea with philosophy of pragmatism	71
<i>M.Kostelna.</i> A local specific of reflection of ethno motives in collections of designers of Ukrainian fashion houses in 1970	77
<i>I.M. Lokshuk.</i> Rivne art professional tissue through prism of universities workshop activities	81
<i>G.V. Nabokova.</i> The entertaining programs on the Ukrainian TV as the game social practices	85
<i>G.A. Chumachenko.</i> Old poetics of young filmmakers' project «Goodbye, Ukraine!»	91
<i>U.I. Martsiychuk.</i> Changes of sense ascents in visualization of T.G. Shevchenko' image	96
<i>I.Nyskohuz.</i> Principles ethnic features in creative works of Western Ukrainian composers	102
<i>O.A. Merlyanova.</i> Ukrainian women's dances on the Opera and ballet stage	107

T.S. Pavluk. Genre-stylish evolution of ballroom dance of XX century	112
O.V. Suprun. The cultural parameters of jazz art	120
V.M. Kavun. Artistic features of pop art of Ukraine of XX – beginning of XXI century	124
N.-M. Faryna. Ukrainian pop music in national sociocultural space	130
T.I. Sidletska. Features of mass music as cultural and social phenomenon	133
S.M. Shumakova. Circus art in aspect of cross-cultural tolerance of dialogue: circus festival	138
A.Andreykanich. Definition of the «poste», its types and genres	143
A.V. Oliynik. The problem of studying of Ukrainian book illustrations of the late XX century (on the materials of the Museum of books and printing of Ukraine)	148
E.Bilous. Arts of Maxim Didyk in the context of image-plastic searches of representatives of Lviv school of art glass in the end of XX – beginning of XXI century	155
A.V. Rudych. Paintings of the lower church of Saint Elias Monastery of Odessa in honor of Reverend Paisij Velychkovsky and Havriyil Athos	160
K.C. Akav. Karaite kenassa: function, architecture, ritual attributes in liturgical ceremonies	164
L.V. Pasichnyk. The modern jeweller's art of Ukraine: the art searches and finds of leading masters of Crimea	171
E.O. Kotlyar. The Synagogue of immigrants from Berezhany in New York: images of «Small Homeland» in America	176
V.A. Rusavska. Art world of Ukrainian manor in XIX century	183

Chapter II. THE ORETICAL AND ARTISTIC ASPECTS OF THE UKRAINIAN CULTURE

L.A. Korzh-Radko. The continuity of the development of the laws of composition and universal character of compositional technique	192
N.O. Tsejko. Lesia Ukrainka's Poetry in Chamber Vocal Works of Ukrainian Composers	197
I.Komarevych. Psycho-type of Solomiya Krushelnytska and its impact on individual artistic style	203
V.Draganchuk. Oksana's image in V.Kyreyko's opera «Noble woman»: a sense of natural religion in the mental characteristics of the protagonist (at the dramatic poem by Lesya Ukrainka)	210
L.V. Lastovetska. «Harvesting songs» for mixed choir by Mykola Lastovets'kyi: attempt of analysis	215
Z.I. Yuzyuk. Creative work of Myroslav Skoryk for piano duo in pianists' pedagogical and concert repertoire	220
O.U. Maslyaeva. The evolution of paraphrase genre invariant in piano music by M.Skoryk	226

O.I. Komenda. Early works by Olexandr Kozarenko: beginning of formation of the individuality of a composer and a pianist	232
O.P. Kushniruk. Reception of minimal music in the works by Olexandr Shchetynskyi	241
I.G. Marynin. Tendences of development of akordenno-bayan performance in the second half of XX th – beginning of XXI th centuries (resource studying aspect)	245
T.O. Molchanova. Art of pianist-concertmaster in sociocultural context of contemporaneity	250
I.V. Babak. Psychophysiological mechanisms of playing by a pianist a Prima Vista	255
P.I. Bezugla. Assimilation of concept «glamour» in the Ukrainian culture	262
G.O. Nikolaeva. «Odesa myth»: the past and present time	269
I.M. Kharyton. Music in the cultural rituals of Ukrainian Orthodox tradition	275
L.M. Bilozub. The Church singing traditions in Ukraine	280
O.M. Kyrychenko. Church-singing practice and regent education as constituents of development of the modern Ukrainian choral culture	285
L.G. Rudenko. Actualization of traditions of choir of Kyiv spiritual academy in practice of modern choral collectives	289
T.L. Kornisheva. Creative component as a part of professional activity of a conductor	294
S.V. Vytkaiov. Artist in modern regional cultural social environment: problems of his functioning	298

Chapter III. SUMMARIES, REVIEWS, REPORTS

R.Y. Kalyn. The traditions of the Bolshoi Theatre in Moscow and the Ukrainian vocal school: historical aspect	304
M.R. Telishevskyi. Opera Studio as a means of educating of a professional singer	310
O.A. Shevchenko. The first printed Schools of playing the banduAACra in the e-catalog of department of forming of musical fund	316
L.K. Kostiuk. Socio-cultural context of personality of the artist: genealogical roots, childhood and adolescence Kosmiadi George (1886-1967)	320
O.Moysyuk. Traditions of folk weaving in art of modern masters of Zhytomyr Polesse	326
M.U. Uzhynskyi. To determination of essence of profession of sound producer in modern art ...	332

Наукове видання

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНЕ, ШЛЯХИ РОЗВИТКУ

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

**Випуск 19
В 2-х т. Том 1**

Упорядкування та наукове редагування **Володимира Виткалова** (0678032398)

Комп'ютерний макет та верстка – **Л.Федорук**

*Висловлюємо подяку начальнику управління освіти і науки
Рівненської облдержадміністрації п. Григорію Таргонському
за фінансову підтримку видання*

Підписано до друку 29.11.2013 р. Замовлення № 150/1.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 32,5. Наклад 100.

Видавничі роботи: ППДМ

свідоцтво про державну реєстрацію РВ №11 від 12.06.2002 р.
35304, Рівненська обл., Рівненський р-н, с. Корнин, вул. Центральна, 58
Адреса редакції: 33000, м.Рівне, вул. С.Бандери, 12,
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра культурології. Тел. (0362) 63-42-62

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
КВ № 15560-4032 Р. Зареєстровано Міністерством юстиції України,
наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.*

*Збірник зареєстрований Президією ВАК України як фахове видання з проблем культурології
(постанова № 1-05/5 від 18.11.2009 р.) та мистецтвознавства
(постанова № 1-05/4 від 14.10.2009 р.)*

Українська культура : минуле, сучасне шляхи розвитку : зб. наук. пр. : наук. зап. Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту. – Вип. 19. Т. 1 / упоряд. В. Г. Виткалов ; редкол.: А. Г. Баканурський, Я. В. Бондарчук, С. В. Виткалов та ін. ; наук.-бібліогр. редагування наукової бібліотеки РДГУ. – Рівне : РДГУ, 2013. – 348 с.

У збірнику вміщено статті науковців вищих навчальних закладів, присвячені розгляду історико-мистецької проблематики переважно західноукраїнських теренів. Певна частина матеріалу висвітлює різнобічні грані теоретико-методологічних проблем українського мистецтва. Окремий розділ складають повідомлення та рецензії.

Для науковців, студентів, аспірантів та усіх тих, хто цікавиться вітчизняною історико-мистецькою спадщиною.

ISBN 978–966–8424–76–2

ББК 63.3(4Укр)-7
УДК 94(477)

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2013